

TEOLLISUUSPOLITIIKAN YLEISET PERIAATTEET

Euroopan unionin teollisuuspolitiikan tavoitteena on parantaa Euroopan teollisuuden kilpailukykyä, jotta se täyttäisi tehtävänsä Euroopan kestävän kasvun ja työllisyyden edistäjänä. Unionin teollisuuden toimintaedellytyksiä on pyritty parantamaan monin eri strategioin. Viimeisin niistä on esitetty tammikuussa 2014 julkaistussa tiedonannossa ”Kohti Euroopan teollista renessanssia”.

OIKEUSPERUSTA

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 173 artikla

TAVOITTEET

Teollisuuspolitiikka on luonteeltaan laaja-alaista, ja sillä pyritään varmistamaan teollisuuden kilpailukykyyn kannalta edulliset toimintaedellytykset. Se on myös monin tavoin kytköksissä muihin unionin politiikkoihin, kuten kauppaan, sisämarkkinoihin, tutkimukseen ja innovointiin, työllisyyteen, ympäristönsuojeluun ja kansanterveyteen. Sillä pyritään erityisesti 1) nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin, 2) edistämään kaikkialla unionissa yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä, 3) edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä ja 4) edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä (SEUT:n 173 artikla).

SAAVUTUKSET

A. Johdanto

Unionin teollisuuspolitiikan välineillä, jotka ovat samalla yrityspoliittisia välineitä, pyritään luomaan perusedellytykset sille, että yrittäjät ja yritykset voivat toimia aloitteellisesti ja hyödyntää ideoitaan ja mahdollisuuksiaan. Teollisuuspolitiikassa on kuitenkin huomioitava yksittäisten alojen erityispiirteet ja -tarpeet. Vuotuisissa kertomuksissa Euroopan kilpailukyvyistä tarkastellaan Euroopan talouden vahvuuksia ja heikkouksia yleisesti ja myös erityisesti Euroopan teollisuuden kannalta. Nämä kertomukset voivat johtaa sektorien välisiin tai sektorikohtaisiin politiikka-aloitteisiin.

B. Tavoitteena yhtenäinen teollisuuspolitiikka

Unionin toimielimet keskittyivät 1980- ja 1990-luvuilla pääasiassa sisämarkkinoiden luomiseen, mutta talous- ja rahaliiton perustaminen ja unionin laajentuminen

siirsivät huomion kohti teollisuuspolitiikkaa. Heinäkuussa 2005 esitettyssä komission tiedonannossa ”Yhteisön Lissabon-ohjelman täytäntöönpano: EU:n valmistusteollisuutta vahvistavat toimintapuitteet – Yhtenäisempi lähestymistapa teollisuuspolitiikkaan” ([COM\(2005\)0474](#)) teollisuuspolitiikkaa tarkastellaan ensimmäistä kertaa yhtenäisen lähestymistavan mukaisesti konkreettisen työohjelman pohjalta. Työohjelmaan sisältyi sektorien välisiä ja sektorikohtaisia aloitteita.

Vuonna 2008 esitettyssä komission tiedonannossa kestävä kulutuksen ja tuotannon ja kestävä teollisuuspolitiikan toimintaohjelmasta ([COM\(2008\)0397](#)) vahvistetaan toimenpidepaketti, jonka avulla pyritään kohti kestävämpää kulutusta ja tuotantoa niin, että Euroopan talouden kilpailukyky samalla paranee. Toimintaohjelmassa esitetään erilaisia keinoja edistää tällaisen kestävä kehitystä tukevan toimintaympäristön luomista. Esimerkiksi kulutuskysyntää oli määrä ohjata kohti kestävämpää kulutusta yksinkertaistamalla pakkausmerkintäjärjestelmää.

Jotta voitaisiin ratkaista muuhun kuin energiantuotantoon käytettävien raaka-aineiden kestävä saannin unionin taloudelle asettamat haasteet, komissio esitti raaka-aineita koskevan aloitteen ([COM\(2008\)0699](#)), jossa pyrittiin varmistamaan tasapuoliset mahdollisuudet saada kolmansissa maissa sijaitsevia raaka-ainevaroja käyttöön, parantamaan toimintapuitteita EU:n raaka-ainevarojen talteen ottamiseksi sekä vähentämään primaariraaka-aineiden kulutusta lisäämällä resurssien käytön tehokkuutta ja edistämällä kierrätystä. Tämän jälkeen annetussa komission tiedonannossa ([COM\(2011\)0021](#)) ehdotettiin tämän aloitteen toteuttamisen tehostamista.

Komission tiedonannossa ”Valmistaudutaan tulevaan – EU:lle yhteinen strategia keskeisiä kehitystä vauhdittavia teknologioita varten” ([COM\(2009\)0512](#)) todetaan, että unioni edistää nykyisen toimintapolitiikkansa mukaisesti keskeisten kehitystä vauhdittavien teknologioiden käyttöönottoa. Siinä ehdotetaan myös korkean tason asiantuntijaryhmän perustamista kehittämään yhteinen pitkän aikavälin strategia. Ryhmä antoi loppuraportissaan 11 toimintasuositusta keskeisten kehitystä vauhdittavien teknologioiden kehittämiseksi ja käyttöön ottamiseksi Euroopassa.

C. Eurooppa 2020 -strategia ja ”Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikka”

Maaliskuussa 2010 Lissabonin strategia korvattiin Eurooppa 2020 -strategialla (”Eurooppa 2020 – Älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun strategia” ([COM\(2010\)2020](#))). Uudessa strategiassa esitetään seitsemän lippulaivahanketta, joista neljällä on erityistä merkitystä unionin teollisuuden kilpailukykyyn parantamisen kannalta: Innovaatiounioni ([COM\(2010\)0546](#)), Euroopan digitaalistrategia ([COM\(2010\)0245](#)), Globalisaation aikakauden yhdenmety teollisuuspolitiikka ([COM\(2010\)0614](#)) ja Uudet taidot uusia työpaikkoja varten ([COM\(2008\)0868](#)). Lippulaivahankkeessa Globalisaation aikakauden yhdenmety teollisuuspolitiikka keskitytään kymmeneen Euroopan teollisuuden kilpailukykyä edistävään toimeen ja korostetaan etenkin pk-yritysten kasvua ja raaka-aineiden saantia ja hallintaa.

Komission 14. lokakuuta 2011 julkaistussa tiedonannossa ”Teollisuuspolitiikka: kilpailukykyyn parantaminen” ([COM\(2011\)0642](#)) vaaditaan perinpohjaisia rakenteellisia uudistuksia sekä johdonmukaista ja koordinoitua toimintaa kaikissa jäsenvaltioissa

EU:n talouden ja teollisuuden kilpailukyvyn parantamiseksi ja pitkäaikaisen kestävän kasvun edistämiseksi. Tiedonannossa mainitaan useita keskeisiä aloja, joilla tarvitaan tehokkaampia toimia: talouden rakennemuutos, teollisuudenalojen innovatiivisuus, kestävä kasvu ja resurssitehokkuus, yritysten toimintaympäristö, sisämarkkinat ja pk-yritykset.

Lokakuun 10. päivänä 2012 komissio antoi tiedonannon ”Vahvempi eurooppalainen teollisuus talouden kasvua ja elpymistä varten. Teollisuuspolitiikkaa käsittelevän tiedonannon päivitys” ([COM\(2012\)0582](#)). Tiedonannon tarkoituksena oli tukea investointeja innovaatioihin keskittyen kuuteen suuria mahdollisuuksia tarjoavaan prioriteettialaan: puhtaaseen tuotantoon tarkoitettu edistynyt valmistusteknologia, kehitystä vauhdittava keskeinen teknologia, biopohjaiset tuotteet, kestävä teollisuuspolitiikka sekä kestävät rakennukset ja raaka-aineet, saastuttamattomat ajoneuvot ja alukset sekä älykkäät verkot. Tiedonannossa korostettiin myös tarvetta huolehtia markkinaolosuhteiden parantamisesta, rahoituksen ja pääoman saatavuudesta ja inhimillisestä pääomasta ja ammattitaidosta teollisuuden kilpailukyvyn edistämiseksi.

Tammikuussa 2014 komissio julkaisi tiedonannon ”Kohti Euroopan teollista renessanssia” ([COM\(2014\)0014](#)). Tiedonannossa korostetaan heikkenevän teollisuuden vahvistamista ja tavoitetta nostaa teollisuuden osuus BKT:stä 20 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Komissio toteaa, että uusien investointien houkuttelemiseksi ja liiketoimintaympäristön parantamiseksi unioni tarvitsee yhtenäisempää sisämarkkinapolitiikkaa, mukaan lukien Euroopan infrastruktuurit, kuten energia-, liikenne- ja tietoverkot, sekä tavarat ja palvelut. Lisäksi se korostaa yhteistyön tehostamista sellaisilla aloilla kuin laadukas julkishallinto, kauppa, tutkimus ja raaka-aineet.

Tätä politiikkaa täydennettiin vuonna 2016 tiedonannolla ”Euroopan teollisuuden digitalisointi – täysi hyöty digitaalisista sisämarkkinoista” ([COM\(2016\)0180](#)), jossa keskitytään digitaaliseen muutokseen ja käsitellään siihen liittyviä haasteita, kuten rahoitus, tieto- ja viestintätekniikan standardointi, massadata ja osaaminen. Myös vuonna 2016 käynnistetyllä start-up- ja scale-up-yrityksiä koskevalla aloitteella ([COM\(2016\)0733](#)) pyritään antamaan Euroopan monille innovatiivisille yrittäjille täydet mahdollisuudet rakentaa maailman johtavia yrityksiä.

D. Unionin tukiohjelmat

Unionin teollisuuspolitiikkaa edistetään nykyisin suurella määrällä politiikkoja, ohjelmia ja aloitteita, jotka kattavat laajan valikoiman aloja. Esimerkkejä aloitteista, joilla on rahoituspuitteet, ovat (tärkeysjärjestyksessä) koheesiopolitiikka, Horisontti 2020, Verkkojen Eurooppa -väline ja yritysten kilpailukykyä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskeva EU:n ohjelma (COSME), joiden määrärahat ovat yhteensä hieman alle 200 miljardia euroa. Myös Euroopan investointiohjelmalla ja Euroopan strategisten investointien rahastolla (ESIR) pyritään houkuttelemaan vähintään 500 miljardia euroa yksityisinä ja julkisina investointeina vuoteen 2020 mennessä. Kaksi toistuvaa prioriteettia näissä ohjelmissa ja aloitteissa ovat pk-yritykset ja innovointi.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

EY:n perustamissopimukseen Maastrichtin sopimuksella tehdyissä muutoksissa käsitellään teollisuuspolitiikkaa ensimmäistä kertaa, mikä voidaan katsoa parlamentin tekemien aloitteiden ansioksi. Aloitteilla edistettiin terästeollisuuden uudelleenjärjestelyjä, ja niissä vaadittiin dynaamisempaa teollisuuspolitiikkaa. Tämän jälkeen parlamentti on hyväksynyt lukuisia päätöslauselmia, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet unionin teollisuuspolitiikan vahvistamiseen. Seuraavassa mainitaan joitakin viimeisimmistä päätöslauselmista:

- Eurooppa 2020 -strategiasta 16. kesäkuuta 2010 antamassaan päätöslauselmassa^[1] parlamentti ilmaisi voimakkaan tukensa teollisuuspolitiikalle ja korosti sellaisen toimintaympäristön luomista, joka edistää vahvan, kilpailukykyisen ja monimuotoisen teollisen pohjan muodostumista Euroopassa. Se korosti myös, että Eurooppa 2020 -strategiassa olisi esitettävä kestävään, energiatehokkaaseen talouteen siirtymisen kustannukset ja hyödyt.
- Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikasta 9. maaliskuuta 2011 antamassaan päätöslauselmassa^[2] parlamentti korosti, että tarvitaan kokonaisvaltaista näkemystä Euroopan teollisuuspolitiikasta vuodeksi 2020, koska investointien houkuttelemisen edellyttää sääntelyn ennustettavuutta ja vakautta pitkällä aikavälillä. Se kehotti komissiota antamaan enemmän painoarvoa teollisuuden uudistamiselle, kilpailukyvyille ja kestäväydelle sekä kehittämään kunnianhimoisen, ympäristötehokkaan ja ympäristöystävällisen EU:n teollisuusstrategian.
- Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelmasta 26. lokakuuta 2011 antamassaan päätöslauselmassa^[3] parlamentti korosti, että tutkimuslaitosten ja yritysten suhteita on tiivistettävä ja on rohkaistava ja tuettava teollisuusyrityksiä niiden investoidessa tutkimukseen ja kehittämiseen. Parlamentti vaati lisää investointeja tutkimukseen, innovointiin ja koulutukseen, eurooppalaisten huippuyksiköiden toiminnan ja nuorten liikkuvuuden edistämistä sekä olosuhteiden luomista innovatiivisten yritysten kasvun edistämiseksi.
- Kansalaisia hyödyttävästä Euroopan unionin avaruusstrategiasta 19. tammikuuta 2012 antamassaan päätöslauselmassa^[4] parlamentti korosti avaruuspolitiikan alan tutkimus- ja innovointistrategian merkitystä, sillä se varmistaisi teknisen edistyksen, teollisuuden kehityksen ja unionin kilpailukyvyyn ja loisi unioniin työpaikkoja.
- Euroopan uudelleenteollistamisesta kilpailukyvyyn ja kestävyiden edistämiseksi 15. tammikuuta 2014 antamassaan päätöslauselmassa^[5] parlamentti arvioi Euroopan teollisuuden nykytilaa ja ehdotti erilaisia toimia nykyisiin haasteisiin vastaamiseksi. Päätöslauselmassa parlamentti antoi tukensa kohti kestävää

[1]EUVL C 236 E, 12.8.2011, s. 57.

[2]EUVL C 199 E, 7.7.2012, s. 131.

[3]EUVL C 131 E, 8.5.2013, s. 87.

[4]EUVL C 227 E, 6.8.2013, s. 16.

[5]EUVL C 482, 23.12.2016, s. 89.

Eurooppaa pyrkivälle teollisuuden renessanssille (Renaissance of Industry for a Sustainable Europe (RISE)), jotta voidaan edistää uuteen teolliseen vallankumoukseen johtavaa innovointia.

- Kilpailukykyistä ja kestävästä eurooppalaista terästeollisuutta koskevasta toimintasuunnitelmasta 4. helmikuuta 2014 antamassaan päätöslauselmassa^[6] parlamentti korosti terästeollisuuden asemaa teollisissa arvoketjuissa esimerkiksi autoteollisuudessa ja rakennusalailla sekä koneenrakennuksessa ja sähkötekniikassa. Se myös kehotti ylläpitämään Euroopan terästeollisuuden kilpailukykyä ja turvaamaan näin talouskasvun ja työllisyyden Euroopassa.
- Euroopan rautatieteollisuuden kilpailukykyistä 9. kesäkuuta 2016 antamassaan päätöslauselmassa^[7] parlamentti painotti Euroopan rautatieteollisuuden kilpailukykyä ja maailmanlaajuisen johtoaseman säilyttämistä.

Frédéric Gouardères
05/2019

[6]EUVL C 93, 24.3.2017, s. 59.

[7]Hyväksytyt tekstit, [P8_TA\(2016\)0280](#).

